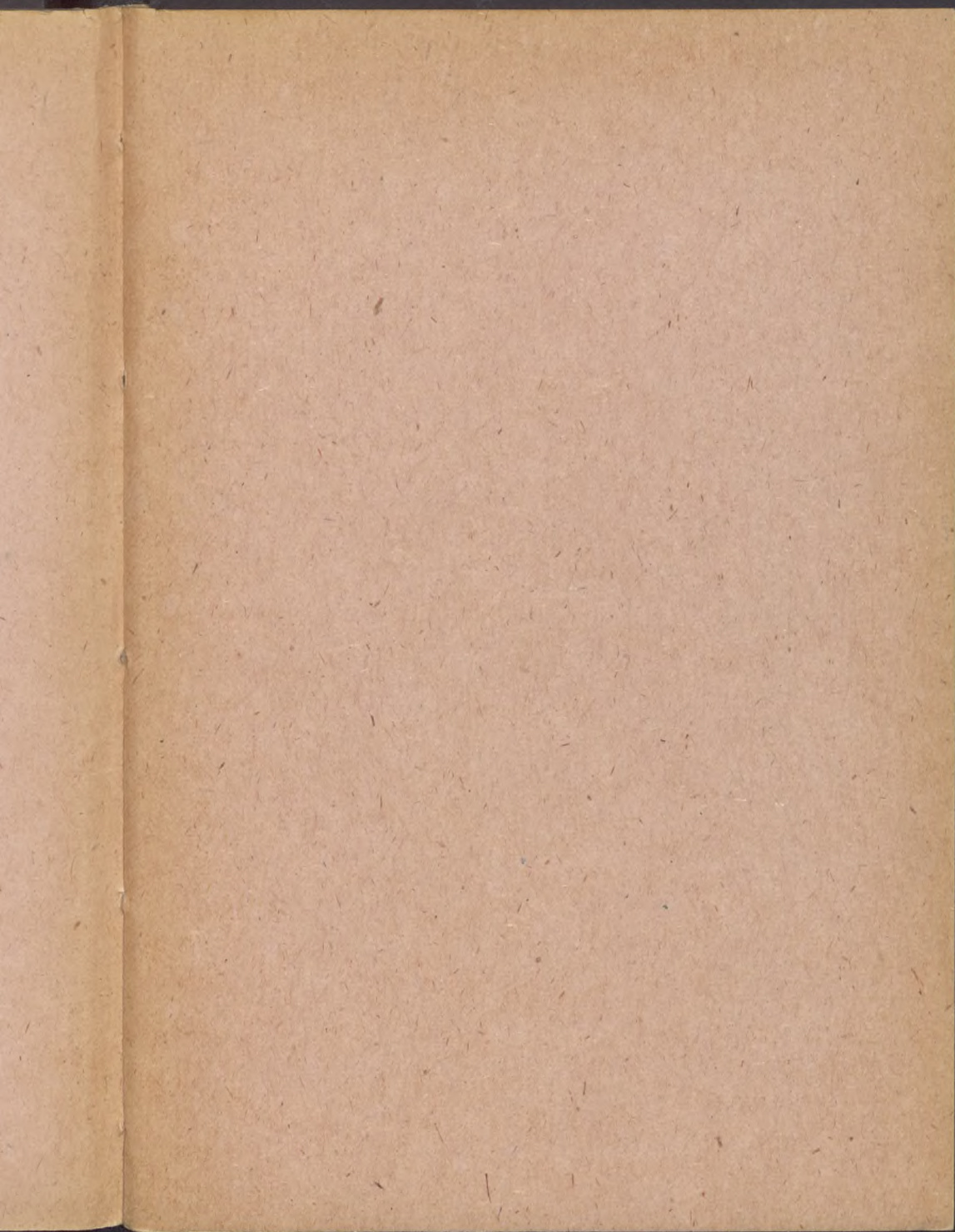

19.189/
8

B

NA
A
M

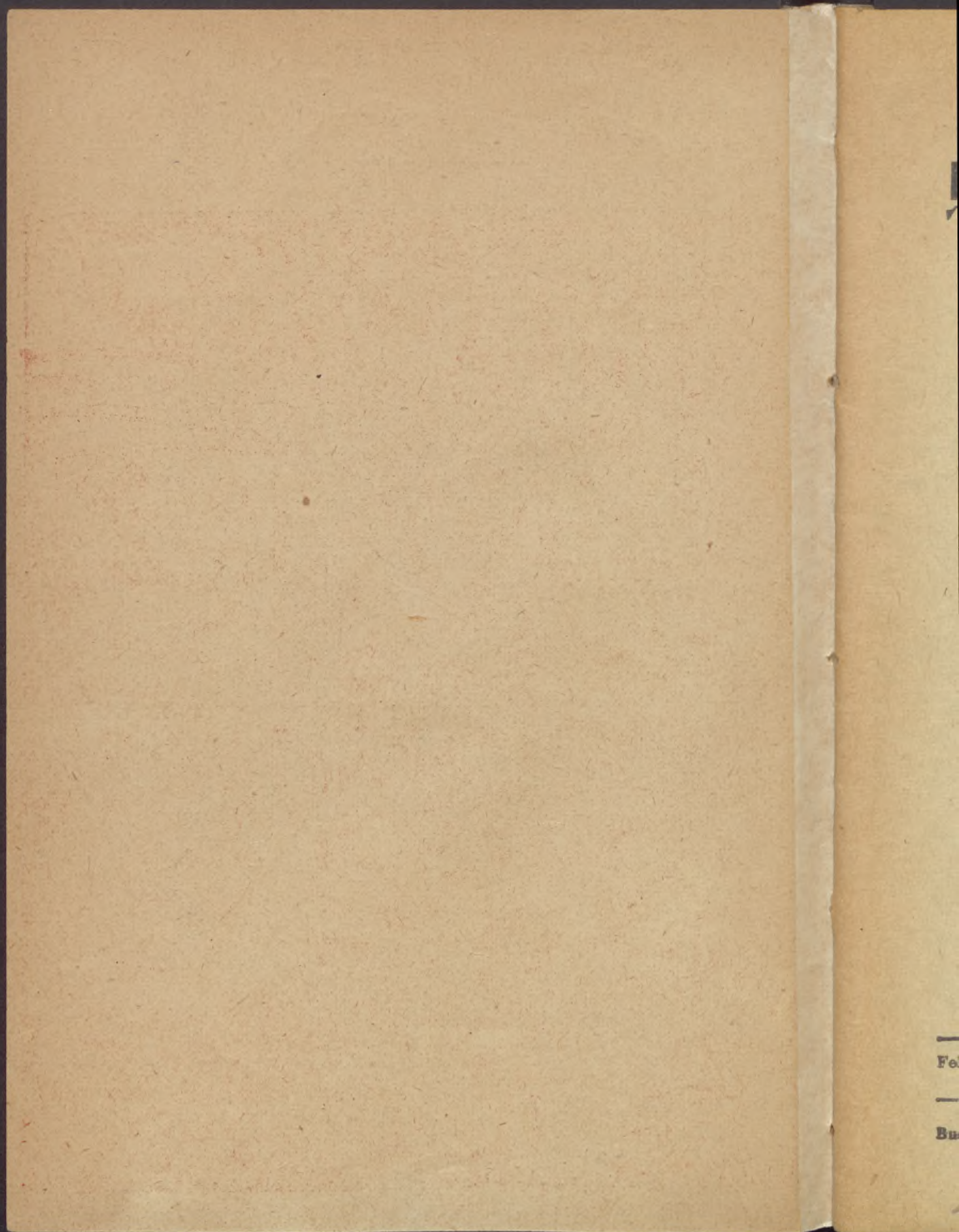
19169
**BUDAPESTI
REGÉNYEK**

Nagy Lajos
A süket asszony

BUDAPESTI REGÉNYEK

8.

A SÜKET ASSZONY

REGÉNY

ÍRTA:

NAGY LAJOS

Felelős kiadó és szerkesztő: Rubletzky Géza. Kiadja: Rubletzky Géza.
Budapest, VI., Nagymező u. 3.

Általános Nyomda és Grafikai Intézet Részvénytársaság.
Budapest, VI., Nagymező u. 3. Felelős nyomdaigazgató: Dr. Uj István.

bc

19.189/P

ORSZ. SZÉCHENYI-KÖNYVTÁR
Könyveknapló
1943. év 8800 sz.

R
2

R
1335

la
v
is
M
sz

sz
ál

be
ve
h
eg
va
há
lá
as

is,
ho
ne

Ka

Ki
Ko

Kara Péterné a süket asszony.

Vagy tíz esztendeje, hogy elkezdett romlani a hallása. Eleinte csak a halk beszéd, a kis neszek iránt vált érzéketlenné, később kétszer-háromszor meg kellett ismételni a szót, ha valamit kérdezett tőle az ember. Ma már jóformán már csak abból ért, ha nézi a beszélő szája mozgását.

De abból aztán megért mindent, mert a szeme éles, az esze meg még élesebb. Azt is kitalálja, amit az előtte álló csak gondol.

Éppen ezért a süketsége is gyanus, nem hisznek benne. Mert amikor szombat este a Parázs János kevesli a kezébe nyomott napszámot és azt morogja, hogy neki még egy pengő és húsz fillér jár, — abból egy kukkot sem hall Kara Péterné. Parázs János ki van fizetve, elmehet. De ha ketten összebujnak s a háta mögött arról suttognak, hogy már megint együtt látták a Kara Ferkót a Dajka Rozival, akkor a süket asszony hirtelen megfordul és dühösen kérdezi:

— Mi az? Mit fecsegték már megint?

Dehát így van ez a süketséggel is, a rossz látással is, nem egyenletes az egyik sem s a fül is, a szem is hol jobban, hol rosszabbul működik, amíg egészen fel nem mondja a szolgálatot.

Csupán a jóindulatú, hiszékeny emberek mondják Kara Péternéről, hogy olyan süket, mint az anyaföld.

A süket asszony a kerítésnél áll és kinéz az utcára. Kifelé kémlel, a falu vége felé. Lesi a fiát, Ferkót. Korán reggel kiment Ferkó a határba, mindjárt dél

van, talán harangoznak is, már jönnie kellene. Látni akarja, beszélni akar vele.

Már vagy ötödször jött ki a házból és állt oda a kerítéshez.

Fekete kis szemének tekintete ide-oda száll, a keze belekapaszkodik a kerítésbe, a nyugtalanság majd szétveti. Ó, ó az a Ferkó, az a rossz gyerek!

A nap magasan áll és ontja fényét a falura. Tündöklük az utca, tündöklének a házak. A fehér falakra alig lehet nézni, mert szinte vakítanak.

Libák legelésznek az utca árkanak gyepes partján. Seholy egy ember, mind künn dolgoznak a földeken, legfeljebb egy-egy asszony tarka fejkendője látszik a közeli udvarokról. De mégis... Egy öregasszony közeledik, a Vaskóné. Jön kívülről, megy befelé az artézi-kútra, mely a sarkon van. Vödör a kezében.

Karáné nézi az asszonyt, majd elfordítja róla a tekintetét. A másik irányból meg az orvos tűnik fel. Fiatalos, jólöltözött úriember, siet, biztosan beteglátogatóba megy.

Csupa mozdulatlanság köröskörül minden, szép, színes mozdulatlanság, mintha örökkévaló lenne. Éppen csak ez a két élőlény mozog benne, hisz a néhány liba is tikkadtan elült. Az öregasszony, Vaskóné, eltipteg a kerítés előtt, látja Karánét és köszön neki. Akkorára az orvos is odaért a Kara-ház elé, annak is előre köszön az öregasszony. Az orvos megemeli a kalapját. Az orvos is meglátja Karánét, ekkor magasra emeli a kalapját és illedelmesen mondja:

— Jónapot kívánok.

A szót nem hallja Karáné, de a szájmozgásról látja és érti.

Lám, így van ez rendjén! Azt megvárta a doktor,

hogy Vaskóné előre köszönjön, mert ki az a Vaskóné, a koldus özvegyasszony, a maga rongyos három holdaeskájával? Senki. De ő! Nekik tavaly óta már nyolcvan holdjuk van. Abban tizenkét hold szőlő. Ez már vagyon, ez már becsület.

Csak látta volna Ferkó ezt a kis esetet itt. Ez is azt igazolja, amit mindig magyaráz neki. De hát hiába annak a fiúnak a szép szó, hiába a példázat, nem fog rajta semmi. Mert nemcsak megkótyagosodott, hanem fejes is. Még hogy az ő Rozikája nélkül nem élhet!

Hasztalanul mondta el hát neki a kettejük történetét, az övét, meg az uráét. Hogy alig volt valamieskékük, amikor egybekeltek, hogy szorgalommal, takarékossgal, vigyázattal, esztendőről-esztendőre gyarapították a vagyonukat, földet és újra földet vásároltak, a termelvényeiket ésszel adták el és amikor lehetett, Kára még kereskedett is, így gyarapodtak fel a falu legmódosabb polgárai közé. Hogy azért maradt egyetlen gyereknek a Ferkó, mert a vagyonnak együtt kell maradnia. Hasztalan volt mindez, itt van a Róza, a Dajka Róza s azon megtörik az ő akarata.

*

Karáné leste a fiát, de az nem jött. Künn maradt a határban, szalonna, kenyér az ebédje, már csak este tér haza.

Karáné visszasompolygott a házba. Kedvetlenül tett-vett egész nap. Ha érdemes lett volna valakinek panaszzkodnia, már ha lett volna, aki részvételt hallgatja meg, annak elmondta volna: olyan vagyok, mint akit félig agyonverték.

Estefelő megint kiállt a kerítéshez. Állt, nézelődött, de csak bele a világba, a kék égbe, mert már semmit sem látott. Szakadatlanul a fiával és annak a Rozikájával viaskodott magában. Napszámosék lánya Rozi, a Dajka Rozália. (Még ez a név sem tetszett Karánénak.) Csúfság éri vele a Kara-családot. A Farkas-családot. A Farkas Zsófi, a Farkas Zsigmond lánya, nem kell a Ferkónak. Hasztalan az erőltetés. Pedig, ha egy kicsit hibás is a Zsófi, mert hogy ferde csípőjű, száz hold földjük van Farkaséknak és a Zsófi is egyetlenke. Milyen szép lenne a Ferkó és a Zsófi, a kettő együtt száznyolevan hold! Farkas Zsigmond ugyan még nem öreg, de beteges, az apja sem élt sokáig. Igen, Karáné mindegyre gondolt, mindent kiszámított, szépen kitervelt.

All, vár, les, nyujtogatja nyakát, hogy fejét kidugja a kerítés fölé, de Ferkó nem jön. Rajzanak tovább a gondolatai. Az ő élhetetlen ura, mintha csak cinkosa lenne a Ferkónak, ő ellene. Csak ráhagyta, hogy csináljon, amit akar. Azt mondta, az ő dolga. Mert az ura már csak nyöszörögni tud, csak a maga bajával törődik, így a gyomrom, úgy a fejem. Mi lesz majd most, uramisten?

Még jónak is kell lennie ahhoz a lányhoz, különben csak a saját fiát szomorítaná. Ide hozza a házba. Itt laknak majd. Ó, legjobb lenne innen világgá menni.

Nem tud a lány majd egy tisztességes ételt megfőzni. Hol is tanulta volna? Aztán hogyan is parancsol majd a szolgálónak, béresnek, napszámosnak? Tudják, hogy közülük való, oda se hederítenek majd a szavára.

Milyen alázatos most, hogy hizeleg, hogy mosolyog, szalad kezét csókolni, ha találkoznak, a sunyi. Milyen lesz, ha már benne érzi magát a vagyonban? Mert az ilyen koldusok mindig a legháládatlanabbak.

Karáné mögött megállt a kis szolgálólány. Tessék már jönni kiosztani a vacsorát, ezt csipogta, de hiába. Végre is meg kellett érintenie az asszony karját. Csak az érintésre fordult meg Karáné:

— A Ferkó? — kérdezte halkán, már ahogyan a süketek szoktak beszélni.

— Megjött.

Megjött. Tehát a kert felől jött.

Mintha csak tudta volna, hogy dél óta őt lesi, várja. Elkerülte. Neheztel. Addig, amíg nem kapja meg az anyja beleegyezését az ő Rozikájába, addig gyötri magát és az édesanyját.

Hogyan segíthetne már ezen a bajon a jóságos Isten?

Kara Péter meg a felesége bent vacsoráztak a konyhában, kettesben, mert Ferkó künn a pitvar előtti asztalnál evett a két béressel és a három napszámossal.

Az öregek egy ideig szótlanul ültek. Kara Péter kedvetlenül kanalizta a levest, mert eltiltották a paprikástól, az ecetestől és külön főztek neki. Diéta! Muszáj megtartania, mert az asszony úgy akarja.

Dohogott ugyan eleinte, de aztán megadta magát a sorsának. Ő nem tehetett az asszony ellen semmiben, legfeljebb, ha a Ferkó segítette volna. A fiú volt az egyetlen, akivel szemben Karánénak elernyed, megbénult az akarata. Karáné most a rendesnél is komorabb volt, Kara tehát abba sem merte hagyni a kömény-magos levest, az undorító lötytyöt, és ha lassan is, egy csöppig kikanalizta a tányérból.

Talán ezért a levesért szánta bosszúnak, hogy most hozakodott elő vele:

— A Ferkó már a lakóalmat sürgeti. Azt mondja, hogy még a nyáron legyen meg.

Ezt a felesége szemébe nézve, nem annyira hangosan, mint inkább jól tagolva mondta.

Karánének nem volt felelete. Most már mindegy, a szerencsétlenség úgys elháríthatatlan. Csak kifordult a pitvarra, ránézett a fiára és mindent megértett. Már sápadt is szegény és olyan mintha sohasem aludna.

Kara még megtoldotta:

— Azt akarta, hogy én mondjam meg neked.

Karáné száján kínból fakadt kis mosoly rezdült meg:

— Ó, hogy te! Mert te olyan hős vagy. Ő talán fél tőlem?

— Ő nem fél, — mondta Kara Péter bölesen, — de nem állja, hogy semmiképen sem tudsz beleegyezni a szándékába

— Nem egyeztem bele? — és Karáné a tekintetével majdnem keresztül szúrta az urát.

— Hogy ő még mindig úgy látja.

— Mit csinál? Hogy addig nem akar engem látni?

Kara Péter mérgesen legyint, aztán ordítva ismétli meg:

— Úgy látja, hogy neked nehezedre esik!

Karáné a szavakat se hallja, se látja. Emiatt is még jobban elkeseredik:

— Beleegyeztem! Én már mindenbe beleegyeztem, nekem már jobb lenne nem is élni.

Kara Péter most az üres tányérra hajol.

— Azt is meglehetne egyszer próbálni.

Karáné ezt nem is hallhatta, vitázott tovább, inkább csak önmagával:

— Tudom, hogy majd megbánja.

— Miért ne bánná meg? Előbb utóbb mindenki megbánja, hogy megházasodott.

Karáné egész véletlenül felel a kérdésre, bár lehet, hogy a váll egy gyenge rándulásából is megértette:

— Azért, mert neki való lányt is kapott volna. Ha Farkas Zsófit nem akarta, ott van a Német Teri. Ha az sem kell, ott van a Bán Julis. Legalább van valamijük, nem koldusok.

— Lesz neki a magáé. Nem kell napszámba járnia.

— Hogy fenét kapott volna? Micsoda bolond beszéd ez? Még a Bán Julissal is kapott volna szépen. Csak ketten vannak testvérek, az apjuk már hetven felé jár. A vagyon arra való, hogy az ember gyarapítsa. Ne hátrafelé menjen az ember, hanem előre. A Farkas Zsófival száz hold földet kaphatott volna.

— Hogyne. Ezret. Aztán mindjárt holnap. A Farkas Zsigmond meg elment volna Pestre verklezni. A feleségit is elvitte volna tányérozni.

Kara Péter, hogy következmények nélkül beszélhetett, hát nekibátorodott:

— Tálcán hozták volna a száz holdat. Nem is a fiadnak, hanem neked. Élve bújtak volna a föld alá Farkasék, csakhogy mindent neked adhassanak.

Karáné gyanakvó gyűlölettel nézte az urát. Ugyan mit beszél, mit beszélhet olyan sokat? Hiszen 'ha hal-laná! Majd nem járatná olyan merészen a bagolylesőjét. Mert bizonyos, hogy ő ellene beszél, őt ócsárolja.

— Nem lesz becsületünk, mákszemnyi sem, — folytatta aztán. Hátha még gyereük lesz! Ha több gyere-kük lesz! Azok meg éppen koldusok lesznek. Tudom én, mit beszélek. Azt mondja a Ferkó, hogy nem élhet nélküle? Már anélkül a lány nélkül? Ilyet még meghall-gatni is véték. Mert én ki sem állhatom azt a lányt. Rá sem tudok nézni.

Kara Péter ismét a szemébe beszélt a feleségének:

— Te senkit sem állhatsz ki.

— Hogy ő nem állhat ki engem?

— Nem azt mondtam én, hanem, hogy *te* senkit sem állhatsz ki.

A *te*-nél az ujjával is segítette, hogy megértődjék. És folytatta elszántan:

— Azt gyanítom, hogy Farkas Zsófia sem tudtál volna ránézni.

— É-én?

— Te, te! Más menyedre sem. Te csak a fiadat néznéd naphosszat.

— A Ferkóra se tudok ránézni, a flamra?

— Nem, hanem hogy *őt* néznéd naphosszat. Mert olyan nincs több a megyében.

Ezt hangosan, ordítva mondta Kara Péter, mintha valaki messzelevőnek kiabálna. Köhögni is kezdett utána. De hát hiába, mert az utolsó szavakat megint csak nem érthette az asszony, hiszen máson gyötrődött tovább:

— Hogy miért nem állhatom ki a Rozit? Bolond beszéd. Azért, mert ravasz. Mert rákötötte magát a Ferkóra. Mert koldús. Mert csak szégyent hoz ránk. Az ilyennek nem a legény kell, hanem a vagyona.

— És ha szereti a Ferkót?

— Épp az a baj, hogy szereti a szerencsétlen.

— Nem a Ferkó ötét, hanem ő a Ferkót.

— Hisz' azt mondom, hogy nem szereti.

— No de *ha* szereti.

Karának hitetlenül rázta a fejét.

— Aztán ha majd jól élnek egymással?

Karának megint rázta a fejét, hogy az nem lehetséges.

— Már ha csak te nem bizgatód a fiadat a felesége ellen.

— Hogy én bizgattam? Látnod, hogy én már mindenbe beleegyeztem.

Kara megint ordítani kezdett:

— De hogy majd bizgatód! Nem hagysz nyugtot nekik. Máris gyűlölöd azt a lányt.

— Én nem gyűlölöm.

— Nem-e? Az előbb mondtad, hogy rá sem tudsz nézni.

— Majd ránézek. Entőlem nem lesz bántódása. Ha már megvan a baj, én belenyugszok a...

Majdnem azt mondta Karáné: a boldogságukba, de elakadt, nem tudta a szót kimondani, így csavart rajta:

— ...a komédiájukba. Milyen sürgős nekik, milyen sürgős!

— Mire várnának?

Karáné eltűnődött. Aztán kinyitotta, a száját és megint becsukta, hogy mondja-e, ne mondja-e, végre mégis csak kimondta:

— Hanem azt az egyet kikötöm, hogy három esztendeig gyerek ne legyen.

Az ura abban a bizonyosságban dohogta, hogy úgy sem értheti:

— Jobbakat is égettek már el.

Amikor észrevette, hogy az asszony fürkészően néz rá, megint szép érthetően tagolta:

— Mondom úgy, hogy már áskálódsz ellenük.

— Csak azért, mert három esztendő alatt elválík, hogy olyan jó volt-e a Kara Ferkónak a Dajka Rozáliát feleségül venni.

— Három év nagy idő, azalatt megpróbálad szétválni a házasságukat.

Kara Péter tehát megmondogatta a véleményét erről is, arról is Karánénak, abban a reményben, hogy ő mondja ugyan, az igazság kedvéért, de az asszony nem hallja. Ha mégis meghallaná és ha felfortyanna érte, akkor még mindig le lehet tagadni, amit mondott. Erre is jó, ha az ember felesége süket.

Csak úgy homályosan derengett Karánénak, hogy mit mondott az ura. Nem is felelt hát rá, hanem mintegy magának folytatta:

— Én már beleegyeztem a házasságukba, de ha van igazság a földön, a jó Isten nem egyezik bele.

Kara megint maga elé dörmögött, megint csak az igazság kedvéért:

— Nem egyezik hát. Mert te majd segítesz a jó Istennek. Majd te kiirtod a fiatalasszonyt, vagy elüldözöd, vagy megmérgezed.

— Majd megtudja a Ferkó, hogy bolond volt, amikor hitt ennek a szajhának. Aztán nem bánom, ha tiz hold föld rámegey is.

Karáné halkán beszélt, mint mindig, de egészen belesápadt az izgalomba. Az ajká vonaglott, a szeme lobogott, az evést is abba hagyta, a túróstésztához hozzá sem nyúlt. Enni is alig tudott már a nagy bánattól. Beleegyezett a fia házasságába szóval, de lélekkel nem. Ült a széken konokul, összehúzódva, izzott a gyűlölettől. Kara Péter sóváran nézte a túróstésztát, ő ahelyett szilvakompótot kapott.

Ferkó lépett be a konyhába. Huszonhárom eszten-dős, pelyhedző bajszú, jól megtermett, de lányos képű legény volt. Karáné megdöbbent, amikor meglátta, mert az arca, a tekintete lelki gyötrődést árult el. Odaintette magához, megsímogatta a fejét s mosolyt erőltetett.

A fiú szótlanul állt mellette, kissé lehajolva hozzá, tudta, hogy róla volt szó, csak ennyit mondott:

— Ne haragudjon rám, édesanyám.

— Nem, fiam, nem haragszom én rád. Nem is tudnék rád haragudni, akármi rosszat is tennél.

— Nem tettem én rosszat.

— Nem, fiam.

— Aztán... neesak énrám ne haragudjon.

— Jól van, fiam, a Rozikádra sem haragszom.

— Akkor miért olyan bánatos mostanában?

— Csak voltam. Már nem vagyok bánatos.

És hogy higgyen neki a fia, hirtelen kiegyenesedett a széken, mozdult a keze a villáért, már evett is.

*

Ha meglesz a házasság, akkor úgy kell eljárni, ahogy szokás: meg kell kérni a lányt a szüleitől. Szépen el kell mennie Karának és Karánénak a fiukkal Dajkáékhoz. Ezt kérte Ferkó az anyjától.

— Elmegyünk fiam, el. Miért ne mennénk?

Egy vasárnap kiöltöztek Karák mind a hárman és elindultak.

Karánén a fekete selyemruhája volt, úriasszonynak is beillett volna, csak éppen kendővel volt a feje bekötve.

Középen ment ő, kétoldalt még a fia és az ura. Az egész falu tudta, hogy mi járatban vannak. De hát Karáné elszánta magát és állta a kíváncsi és gúnyos tekinteteket.

Tudta, hogy miket mondanak most róluk, különösen az asszonyok. Úgy kell a fősvénynek! No, ez a

Karáné se bánta, ha átközből esne és kitörné a lábát. Ezért dolgoztak egész életükben, ezért vertek minden krajcárt a fogukhoz.

Igy beszélhetnek, de csak beszéljenek. Ezt is el kell szenvedni.

Dajkáék a falu szélén laktak. Egy félrecesapott putriban. Nádfedeles vályogházban. Karáné ismeri jól a házat. Ő, akkora kicsi az udvara, hogy alig fér el benne az a két eperfa, ami van benne, meg az a néhány bokor krumpli.

Várják őket. Rozika szalad eléjük, sarkában az anyja. Rozika lehajol, megcsókolja Karáné kezét. Hiszen illedelmes lány, az igaz. Karáné megcsókolja Rozika arcát, Dajkáné körülnéz, hogy látják-e ezt a szomszédok. Látják, mert itt is, ott is kibukkan egy-egy fej a kerítések fölé.

Kell is hogy lássák, mert Vanyákné csak a múlt héten jelentette ki:

— Akkor lesz a te lányod a Kara Ferkó felesége, amikor én az alispánnal csárdást táncolok a megyebálon.

Az udvaron terített Dajkáné. Karáné bólogat. Nem igen akarják vendégeiket bevezetni a házba, — véli. Mert olyan lehet a ház belül, amilyen kívül. A kerítés lyukas, a ház fala vedlik, Isten tudja, mikor meszelték utoljára. Öt szék áll az asztal körül, ahány, annyiféle. Karáné mindent lát, bár csak maga elé mereng, nem néz meg külön semmit, nem akarja, hogy a szegény népség röstelkedjen, nem akarja a fia miatt, akinek a tekintetét érzi magán.

Hanem a Rozika, az egészen csinos. Rendesen fel is öltöztették. Az anyja. óhh! Az apját meg most látja először. Mint aféle napszámos. Nem nagy dicsőség lesz ez a rokonság.

Az asztalt szépen terítették meg. Biztosan a jobb-módú szomszédoktól kérték kölcsön a tányérokat, meg az evőeszközöket. Nem is lehetett másként, mert a tányérok is, az evőeszközök is mind egyformák.

Dajka bort hoz ki kanecsóban a házból.

— Jaj, odaég a pecsenye! — kiált Dajkáné és szalad a konyhába.

Karáné mosolyog, bár csak sejti, hogy miért szalad el. Általában igyekszik minél többet mosolyogni. Pedig a mosolygástól régóta fél, mert mindig attól tart, hogy egyszer valaki az édesanyja haláláról beszél majd és ő nem hallván a szavait, akkor is mosolyog.

Dajka borral kínálja a vendégeket:

— Öntözzük meg az utat a vacsorának!

Először Karáné poharába akar tölteni. Karáné ijedten teszi kezét a pohárra és csak a fejét rázza, hogy neki bor nem kell.

Kara Péter nyúl a pohárhoz, de kérdőn néz a feleségére. Ferkó int helyette, hogy: csak igyon, apám! Karáné is bólint most már. Csak igyon egyszer, oly hosszú idő után, ő nem bánja. Magyarázólag azért megjegyzi:

— Nálunk nincs bor. Nekem nem kell, az uramat meg eltiltotta a doktor.

— El ám, te! — morogja Kara Péter, de úgy, hogy senki sem hallhatja.

Dajka egy hajtásra kiüríti a poharát és máris nekihevül:

— A doktorokra nem kell hallgatni, nem tudnak azok semmit.

— Mert sok a gyomorsava, — feleli a vélt kérdésre Karáné.

Hozza Dajkáné a levest. Húsleves. Olyan, mint az arany. Párolog, benne csigatészta. Karáné most még a tányérját fődí el, hogy ő nem eszik levest:

— Én csak kávé szoktam vacsorázni, — füllenti, de amint tekintete a fiáéval találkozik, elpirul.

Ferkó és Rozika összenéznek. Rozika mosolyog, de Ferkó komoly. Mintha haragudna. Az anyja miatt. Rozika felugrik és most már ő szalad a konyhába. Néhány pere múlva nagy bögre kávéval jön ki:

— Nem árpakávé ám, — mondja dicsekedve.

Ó, még kávé is hoztak! Hogy kitegyenek magukért. A napszámosék. A mai világban. No, azért nincsen az ilyen népnek semmije sem. Mert ha volna, azt mind elenné, elinná. Ezek azt hiszik, hogy a lányuk ezentúl majd így él.

Karáné a kávésbögre fölé hajol, nézi a kávé, nem tudja, mit mondjon, úgy érzi, hogy ő nem tud egy falatot sem enni, egy kortyot sem inni. Nem kell neki semmi. De Ferkó ránéz az anyjára a világoskék szemével és ennek megvan a hatása. Karáné kezébe veszi a kiskanalat és kavargatni kezdi a kávé.

Nem is szereti a kávé, de úgy kell neki! — gondolja Kara Péter.

Mindnyájan esznek, Karáné lassan kávézgat, a tekintete ide-oda jár.

Már meglátta az abrosz sarkában az idegen monogramot. Az evőeszközöket is megismerte. A Schwarczné fűszeres evőeszközei, mutatta is neki, amikor meghozta Pestről. Kínaczüst. Noszogatta is, hogy vegyen ő is. Nem, nem, nekik jó az is, ami van, az acél kés és villa.

A többiek a kirántott disznóhúsnál tartanak. Kara

Péter már másodszor vesz a fányérjára, szed a paprikás uborkasalátából is, Karáné rászól:

- Megárt, te! Minek vagy olyan mohó?
- Hát csak jól lakok az egyetlen fiam kézfogóján.
- Jó is lesz, ha már abbahagyod.

Kara Péter lenyeli a falatot és a rendes módszere szerint megint tagolja a szót:

— Azt mondtam, hogy csak jól lakok az egyetlen fiam kéz-fo-gó-ján!

Kimondta. Lesí, hogy mit szól erre a felesége. Nem talál-e ki még mindig valamit? Nem lesz-e itt nyom-ban botrány?

Karáné mosolyog. De az arca egyszerre tűzpiros lett. Dajkáék értenek mindent. Dajkáné nagyon zavart, Dajka azonban nem törődik Karánéval, ő már italos, nem tart semmitől.

Ferkó feláll. Az anyjához megy, átöleli a nyakát. Az anyja megsímogatja a képét, ezzel az esküvőig minden rendben volna. Ferkó még biztatja az anyját:

— Egyen már egy kis húst is. Egy falatot, az én kedvemért.

Ezt jól megérti Karáné. És eszik. Azután iszik is. A bor nem is rossz. És az a bódultság is jó, ami egyszerre megszállja tőle az embert. Nem csúnya lány ez a Rozika. És ha már úgy szeretik egymást!

A két öreg férfi danolászik, jócskán ittak, de azért tovább kocintgatnak. Karáné lopva nézi őket. Valamit kémlel, valamit ki akar lesni, ahogy azok összehajolva mondanak egy két szót. Jaj, amit az a Dajka beszél, abból egy hangot sem lehet megérteni, mert a harcsabajusza egészen befödi a száját. Hanem amit a Kara mond... Szent Isten!... hát már tegeződnek! Ezt a

gyalázatot is meg kellett érni. Két részeg dísznő, talán még majd meg is csókolják egymást. Akkor a föld alá süllyedek, — riadozik Karáné. A két öreg danolászik:

*Haragszik az édesanyám,
Mért járok a lányok után.
Ne haragudj édesanyám,
Utánad is járt az apám...*

Nevetnek, isznak megint. Karáné látja, hogy énekelnek, de nem törődik velük. Ő is sokat ivott már, két pohárral! Közelebb húzódik hát Dajkánéhoz:

— Minek a fiataloknak a gyerek? Ráérnek két-három év múlva is. Akkor is sok lesz kínlódni egy picivel, nem igaz?

Dajkáné bólogat. Almos már nagyon. Pedig holnap hétfő, korán kell kelni. A határ végébe mennek munkára. Rozi is. Hogy két-három év múlva? A gyerek? Ugyis jó.

Hazatérők haladnak el a ház előtt. Valaki beköszön:

— Nyugodalmas jóéjszakát!

Dajka és Kara Péter versenyt kiáltják kifelé:

— Magának is!

— Van, aki nem köszön be. Mert odabenn vannak a gazdagok, és ez itt a falu vége!

Akik ketten mennek, azok aztán megbeszélik az esetet:

— Jó, hogy Dajkáné főzte-sütötte a vacsorát.

— Az. Mert ha fordítva lenne és a Karáné készíttette volna, akkor valami kis patkányport belekevert volna.

— És a Dajka sógor holnap reggel nagy gyomor-
görcsrel ébredne.

— Már ha egyáltalán felébredne, ő, meg a családja.

— Majd most már ezzel a Rozival sem lehet ám beszélni.

— Nem. Csak úgy, ha az ember gyalog áll, ő meg lóháton ül.

— A Dajkánéval meg éppen nem lehet majd bírni.

— Azt nem mondhatnám.

— Nem-e?

— Nem bizony. Nem is örül olyan nagyon. Azt mondja, hogy az lesz, hogy eddig hárman kerestek, ezután meg majd csak ketten keresnek.

— Az igaz. Mert azoktól ide emezekhez nem szíváro-
rog ám el egy darab szalonna sem.

— No, azért a Ferkó jó gyerek.

— Nem rossz, csak maffia. Mert én, ha olyan va-
gyonnak lennék az örököse, rá se néznék egy ilyen kol-
duslányra.

— Belebolondult.

— Hát bolondult, bolondult, csak úgy lehet.

— A Dajkáné azt mondja, hogy nem is olyan nagy
sor a lányáé. Akkora gazdaságban csak cseléd lesz az
anyósa mellett.

— Van benne valami igazság.

— Hogy jobb lett volna a Kara Ferkó helyett va-
lami városi. Volt is nekik valakijük, akire számítottak.
Valami postás.

— Azt elhiszem. Az nem lehet rossz, Pesten komótosan élni.

— Nem dolgozni, aztán minden elsején megkapni a szép fizetést.

A kézfogót ünneplő két családra ráborult az este. Petróleumlámpa világosságában ültek. Iddogáltak, még Karánénak is felderült a kedve. Nem baj, vélte, még mindig nincs veszve minden. Ez csak a kézfogó. Hátra van még az esküvő, az se lesz meg olyan hamar. És ha meglesz? Még azután is történhetik valami. Talán majd összevesznek. Talán... kiábrándul Ferkó ebből a kis hitványka lányból. Majd segít neki, hogy kiábránduljon. Azután nem bánja, ha húsz hold föld megy is rá. Csak gyerek ne legyen!

Karáné ásítózni kezdett, intett az urának, hogy szedelőzködjenek már. Kara Péter egyszer csak felállott:

— No, tegyük el magunkat holnapra.

Ferkó még maradni akart, de Dajkáné hirtelen jóváhagyta az indítványt:

— Magam is azt mondom.

— Nem, nem, a világért sem maradunk tovább. — tiltakozott Karáné, aki azt hitte, hogy marasztalják őket. — Fázok is. Amilyen meleg volt nappal, úgy lehült estére az idő!

Elköszöntek. Karáné csak kezelt az öregekkel, Rozikát azonban megesókolta a halántékán. Dajkáné várakozóan nézett rá, Karáné elfordult tőle, Kara Péter és Dajka összeölelkeztek. Karáné meg nem állhatta, hogy ne morogjon:

— A vén bolond.

Amikor aztán elvonultak, Ferkó haragosan csóválta a fejét:

— Hát átkozott rossz természete van édesanyámnak!

Karáné ezt meghallotta:

— Nekem, fiam? Hát nem beleegyeztem a kívánságodba? Hát nem mondtam le mindenről, amit én akartam? Hát nem jöttem el ide is a te kedvéért? Csakhogy te ne búsulj, ne mondhasd, hogy rossz anyád van! Mit kívánsz még tőlem? Hogy a föld alá feküdjem elevenen? Hogy végleg elmenjek az utadból?

Ferkó gondterhesen hallgatott.

Dajkáék is megbeszélték a családot. Hogy annál a vénasszonynál gonoszabb nincs a faluban, — mondta Dajkáné. Dajka megtetézté: a világon! Rozika védte Karánét. Nem is olyan rossz asszony az, csak süket szegény, azért olyan mogorva. Dajka legyintett:

— Nem is süket az. Csak azt nem hallja, amit nem akar hallani.

*

Karáné nagyon jó volt Ferkóhoz és kedves volt Rozikához, ha az elment hozzájuk. Jóakarattal magyarázta a fiának, hogy az esküvővel egy kicsit várni kell, mert itt az aratás. Aztán várni kell, mert itt a eséplés. Aztán meg kellene várni a szüretet.

Ferkó türelmetlen volt.

— Nem, nem, fiám, nem ellenfezek, hisz tudod, hogy én mindent rád bízok. Legyen hát úgy, ahogy te akarod. Nem bánom. De azt az egyet, azt az egyetlen egyet kötöm ki...

És elmondta a kívánságát. Legyen még hát az esküvő, legyen szép nagy lakodalom, de... gyerek legalább három esztendeig ne legyen. Ehhez ragaszkodik. Ha nem akarja a fia őt szerencsétlenné tenni, akkor ebben az egyben legyen engedelmes.

Jó. Ferkó megígérte, hogy nem lesz gyerek. Bár nem tudta, hogy mit ígér valójában. Azt sem tudta, hogy miért kell ezt megígérnie.

Meglett végre az esküvő is, a lakodalom is.

A lakodalom vidám volt, a vendégek ettek-ittak. A fiatalok künn az udvaron táncoltak, Karáné mindig mocolygott, de szokása szerint alig beszélt, nehogy hozzá is szóljanak és szégyenkeznie kelljen, ha nem érti a szót. Inkább csak nézelődött, de mintha igazi jóakarattal tette volna. Azt sem bánta, hogy olyan sokat faltak a telhetetlenek, nem baj, egyszer van lakodalom. Rozikát szinte szerette most és ez neki magának is jól esett, ezt is meg tudta tenni a fia kedvéért. Megsimogatta néha a Rozika fejét, a karját, megcsókolta a képét, de olyan örömmel, mintha a lány kétszáz holdat hozott volna a házhoz. Így tett, így cselekedett, így iparkodott, mert hát az ő Ferkójának, az ő egyszülött fiának ne zavarja ám semmi a boldogságát!

És hogy csakugyan ne zavarja semmi, Karánénak még tetszett is a Rozika, jobban, mint bármikor. Ami igaz, az igaz, Rozika szép volt. Fiatal, üde, olyan kedves, kislányos a beszéde, a nevetése. Milyen szép is,

Milyen irigyelni való is az, amikor valakinek minden foga ép és olyan féhéren villog, ha a száját kinyitja. Bizony, csak a fiatalság ér valamit. Csak egy fiatal, egy gyereklány tud olyan zavartalan is lenni, mint ez a Rozika. Olyan ügyesen megfelelt mindenkinek, lehetett látni, amint pajkosan mosolygott s a vele inceselkedők derüsen nevettek. A jegyző is, a doktor is, akik mind a ketten ellátogattak a lakodalomra, az igaz, hogy csak félórásckára.

De azért gyerek ne legyen! És ezt újra megígérte Ferkó az anyjának, a lakodalom örömei közben is. Három esztendeig ne legyen gyerek, ez Karáné határozott kívánsága. Ezt kéri jutalmul, mintegy viszonzásképpen az ő anyai jóságáért. Hogy hát mindenbe beleegyezett, hogy nem akadékoskodik tovább. Ferkó eltűnődött ezen a különös kívánságon. Az ő egyszerű eszével sehogy sem értette. Nem értette, hogy mit akar az édesanyja, nem tudta, hogy mibe egyezik ő bele, de azért csak a fülébe duruzsolta az öregasszonynak:

— Jól van, édesanyám.

— Bízom benned, fiam, mindig jó gyerek voltál.

Ferkó még eltűnődött, aztán mosolygott, hogy majd megbeszéli a Rozikával. Asszony dolga a gyerek, ő úgysem rendelkezik abban.

Rozika ráncolta a homlokát. Ő már tud erről. Ő hozzá már elküldte Karáné a bábát kétszer is, és az magyarázott neki mindenféle bolondságot.

— Megígérttem, — ismételte Ferkó.

Rozika nevetett, mert ellenállhatatlan nevetésnekje támadt. Muszáj volt nevetni a Ferkó gyámoltalan,

zavart dadogásán. És nem világosította fel Ferkót arról, amit ő már tudott. Hogy mit vár még, mit szeretne az ő anyja. Csak rántott egyet a vállán:

— Én nem bánom.

Aztán megint nevetett.

A lakodalom után, már benn a hétköznapi életben, amikor megint adót kellett fizetni, a napszám is drágult, semmi sem ment úgy, ahogy kellett volna, szóval benn a küzködésben, egyedül tépelődve, háttérbe szorulva az új asszony mellett, mivel most már az lett volna a fontos, hogy hol a Rozika, mit csinál Rozika, volt-e itt benn, járt-e künn a Rozika, megint csak el keseredett Karáné.

Amikor meg újra a kerítés mellett álldogált, mintha elkívánczozott volna a házból, meglátta Farkas Zsigmondot, a Farkas Zsófi apját, amint kocsin ment ki a tanyájára. Két gyönyörű lovat hajtott. Jóságos Isten, tanya, száz hold föld, cséplőgép, gyümölcsös, egyetlen lány... jóságos Isten, talán még van remény, talán nem kell megsemmisülni, hiszen a Ferkó áldott jó gyerekek volt mindig, nem szegheti meg a szavát.

Farkas Zsigmond, ahogy észrevette Karánét, meg is állította a lovakat. Egészen az út szélére húzódott a kocsival, úgy beszélt az ülésről:

— Mi ujság, Eszter?

Eszter volt a Karáné lányneve.

— Csak megvagyunk.

— Hogy vannak a fiatalok?

— Köszönöm, azok is megvannak.

— Mikor lesz gyerek?

Erre a kérdésre, mivelhogy nem tudta jól ellesni, Karáné kiment a kisajtón, odaállt a kocsi mellé.

Farkas Zsigmond aztán hamarosan elmondta, amit akart. Hogy igen jó volt a termése, jól adta el a gabonáját, a szőlő is szépnek mutatkozik, a házat meg nagyobbítja tavasszal, épített hozzá; a Sósék húsz holdjára alkuszik, reméli, hogy nyélbe ütik a vásárt s megveszi a földet.

Azután elköszönt, a lovak közé csapott és elhajtott. Mintha mindezt csak azért akarta volna elmondani, hogy Karáné szíve még jobban fájjon. Mintha csak ez lett volna a válasz arra hogy Kara Ferencnek nem kellett a Farkas Zsófi, hanem a koldus Dajka Rozált vette el feleségül.

Karánét mintha szívenszúrták volna. Nem is egyszer, hanem több késszúrással. Megint földet szerez! Hozzáépített a házhoz! Gyarapszanak, gazdagodnak. Hallotta, hogy Farkas Zsigmondot bírónak is megválasztják. Ó, ó, szegény Ferkónak bizony a jó Isten elvette az eszét.

Karáné soká nézett a Farkas Zsigmond elgördülő kocsija után, szeretett volna utána kiáltani, megállítani, valamit még elmondani neki, hogy hát tudja meg ő is, hogy amit az emberek elkezdtek, azt még nem fejezte be az Isten. Mert Isten csakis az ő pártját foghatja.

Négy hónappal ezután már nyilvánvaló volt, hogy Rozika várandós. Karáné vette ezt észre legelőször. De nem kérdezett semmit és nem szólt a fiának. Két nap

alatt kiheverte ezt a bánatát is, annyira, hogy megint a szokásos mélabús mosolyával szólt a fiatalokhoz.

Rozika azért félt az anyósától. Azon igyekezett, hogy minél kevesebbszer kerüljön a szeme elé. És aggodva kérdezte meg Ferkót:

— Mi lesz most?

Ferkó vidáman, hetykén felelt:

— Gyerek lesz, fiú!

*

A Karáék háza nem közönséges épület, mert a régit megtoldották és így keletkezett egy olyan szoba, amelyik a két utcai szoba és az udvar felé eső régi konyha közt a pitvarra nyíló ajtajával, de meg azzal a hiányosságával, hogy ablaktalan, valami meghatározhatatlan helyiséggé vált. Ablaka nem volt, bútort egy heverőn kívül nem tartottak benne, s Karáné elnevezte, nem restelte elnevezni *hall*-nak. Még hogy hall! Mint a városi úri lakásokban.

A régi konyhából kamra lett és azon túl készült el az új tágas konyha, ablakkal, üveges ajtóval, nagy tűzhellyel.

Karáék ebben a konyhában ettek, úgyszólván ott is laktak, mert ott télidőben jó meleg volt és takarékoskodni lehetett a tüzelővel.

A szobák közül az egyikben csupán aludtak, a másik szoba meg városiasan bebútorozva, szőnyeggel, függönyökkel, olyan semmire sem használt parádés szoba volt. Most abban laktak a fiatalok.

Ebben a szobában vajudott Rozika, aki nem tárt az ágya körül mást, csak a bábát.

Karáné a hallban álldogált a testvérhugával, meg Dajkánéval, a Rozika anyjával és még két másik rokon-asszonnyal.

A vajudás hirtelen jött, Kara Péter éppen künn járt a tanyán, különben is künn járt volna, nem volt idebenn semmi keresnivalója.

Ferkó már napok óta nem ment ki a földekre. Itthon maradt, a ház körül, az istállók körül tett-vett, mindúntalan bement a házba, benyitott a hallba és türelmetlenül kérdezte:

— Mi lesz már?

Az asszonyok egymás között beszélgettek, Karánét kivéve, mert annak ugyan hiába beszéltek volna a félhomályban. Különben is, amikor izgatott volt, lehelőleg még rosszabbul hallott.

Karáné mindúntalan a szoba felé lesett. Látni nem látott semmit, már hogy egyszer nyílt volna az ajtó, hogy történt volna valami. A vajudó asszony nyögdécselését, szabályos időközökben meg-megújuló sikoltásait nem hallotta. Állt hát magánosságába süppedten, de nem volt kétségbeesve, mert azt sem bánta már, hogy gyerek lesz. Láthatólag egészen megbékélt jelen-
nel és jövővel.

Rozikával eddig is nyájasan bánt, nem üldözte, nem szapulta. Talán vidámabb is volt, vagyis kevésbé komor, mint azelőtt. Csupán süketsége rosszabbodott. Az utóbbi időben már kín volt szóbaállni vele, azt mondták róla, hogy olyan süket, mint egy ágyú. Egy háborút járt tréfás szomszéd el is nevezte Bertának, a háború

óriáságyúiról s ez a név rajta is ragadt. Legfeljebb Ferkó beszédének felfogására élt benne valami csodálatos érzék: amit a fia mondott, azt, ha csak egy foszlányát fogta is fel a hangnak, vagy egy rebbenését is leste el az ajaknak, már értette. Kara Péter, a vén gonosz, mert hogy már hónapok óta alig beszélhetett a feleségével, — az asszony még hallgatagabbá is vált — szinte megfitalodott.

A szomszédok is érdeklődtek, hogy mi van, meglelt-e már a gyerek, fiú-e, lány-e, meg hogy hogyan van a fiatalasszony.

A szolgálólány mindúntalan a „hall“ba került, mintha ott lenne dolga.

Ferkó most már percenként benézett, némelyek meg, mint Vaskóné, csak a ház körül settenkedtek.

Daruné, afféle falusi vajákos asszony és boszorka, aki jövőmondással is foglalkozott, észrevétlenül sompolygott be a házba, a hallba, odafurakodott Karáné mellé és hízelegni akarván neki, megérintette a könyökét. Szembefordultak egymással, a homályban összedugták az arcukat és Daruné hang nélkül lassan mondta:

— A gyerek halva fog megszületni!

Karáné olyan haragra gyúlt erre, hogy felemelte az öklét és talán meg is üti Darunét, ha az el nem sikklik előle.

— Még mit nem beszél a mocskos! — méltatlankodott.

— Mit mondott az a cigány? — kérdezték tőle.

— Jaj, nem is merem kimondani. Nem is mondom.

Vaskóné szaladt Daruné után, mert űzte a kíváncsiság.

Daruné mérgesen felelt neki:

— Azt mondtam a vén gonosztevőnek, hogy várjon csak, mindjárt megüti majd a guta.

Egyszer csak kinyílt a szomszéd szoba ajtaja, a bába lépett ki rajta, karján az újszülött gyerekekkel.

— Fiú! — kiáltotta. — Egészséges szép kis fiú.

Gyorsan a Rozika anyjának kezébe dugta a bebugyolált csecsemőt.

Az asszonyok elragadtatva bámulták az újszülöttet.

— Akár csak az apja, — mondta valaki, ahogy ez már ilyenkor szokás.

— Inkább az anyja, — igazította ki egy másik.

Föléje hajoltak, de előbb mind köptek egyet, hogy meg ne csodálják.

Dajkáné alig bírt átvergődni rajtuk, hogy a gyereket odaadja a másik nagymamának, Karánénak. Karánét elöntötte a boldogság, meghatódottságában megereedtek a könnyei, össze-vissza csókolta a porontyot, rögtön Ferkónak becézte, odaállt vele a hall nyitott ajtajába, hogy jobban lássa.

Tódultak utána:

— Szép gyerek.

— Aranyos jószág, — mondogatták.

— Szép, csak igen kicsi! — hangzott el ez is.

És csakugyan a gyerek egészen kicsi, parányi volt.

— Nincs ez, szegényke, két kiló se.

— De hol van már az apja? eddig mindig itt lábalkodott.

Jött Ferkó. Ő is nekiesett a gyereknek, de a többiek óvására csak a pólyáját csókolgatta.

A bába, mikor a gyereket Dajkáné kezébe tette, ment rögtön vissza, a fiatal anyához. Az ajtóból szólt hátra:

— Vigyék a konyhába, ott jó meleg van! — és becsukta maga után az ajtót.

Most Ferkó is be akart menni, de, amint kinyitotta az ajtót, előtte termett a bába, aki éppen ki akart jönni és útját állta:

— Nem lehet!

— Miért nem?

— Még nem lehet, valaki szaladjon el a doktorért!

— Csak nincs baj?

— Nincs, nincs, — és a bába, hogy higgyenek neki, a tőle telhető bájossággal mosolygott, — de doktor kell!

Ferkó szaladt az orvosért.

Karáné értetlenül bámult. Csak azt látta, hogy a bába senkit sem enged be Rozikához. És hogy a Ferkó elszaladt. Nagynehezen tudták vele megértetni, hová szaladt.

Nagy csend lett a hallban, mindenkit megszállt az aggodalom. Mi lehet ez? Mi történik odabenn? Ó, csak otthon legyen a doktor! Meddig tart, amíg ideér? Már itt is lehetne.

Karáné összeszorított ajakkal húzódott a sarokba, s állta a saját zavaros gondolatait: szegény asszony, talán

veszedelemben van, falán... még meg is halhat. És ha meghalna?!

Jött azután a doktor. Komoly volt az arca, köszönt, sietett be a szobába, kezében az orvosi táskával. Becsukódott utána az ajtó. Semmi híradással nem volt a bába.

Eltelt egy negyedóra.

Ezalatt különös, bénító, ijesztő, még Karánénak is felfokozott lett a csend, mintha benn is, odakinn is elállt volna az élet és minden hang meghalt volna. Karáné körülnézett, a fiára, és egy-két szomszédra, kereste a hűgát, de az künn volt a távoli konyhában Dajkánéval együtt, a gyereknél. Aggódó arcokat látott világosságban és homályban, a szíve el-elszorult, egyszerre csak a szörnyű csendből elsőnek ő riadt fel:

— Hát ez meg mi?

Ezt a kétségbeesett kérdést hallotta minden jelenlevő először, csak azután érzékelték, hogy valahonnan, nem lehet máshonnan, mint a szobából, kisgyermek sírása hallatszott ki. Ennek a sírásnak cérnavékony hangját hallotta meg Karáné.

— Mi lehet ez? — az ember esze nem vált elég gyorsan.

De kinyílt az ajtó és a bába most már örvendező gonosz nevetéssel hozta ki — a második gyereket.

Ikrei születtek hát Rozikának, A második is picit, vörösképzű és keservesen nyivákol.

— Ez lány! — kiáltott a bába.

Karáné felsóhajtott:

— Nahát! ez is csak velem eshetik meg.

Lett azután öröm és diadal, valóságos második lakodalom a hallban, a házban, az utcában, hamarosan az egész faluban. Bólogattak, mosolyogtak, egymásra pislogtak az emberek. Kara Péternének többen gratuláltak, mint a fiatal szülőknek.

Vaskóné úton-útfélen azt erősítgette, hogy de bizony a Daruné csakugyan tud jósolni. Belelát az a jövőendőbe, mert neki előre megmondta, hogy mi lesz.

V É G E.

BRIDGES, B. 1871

BUDAPESTI REGÉNYEK

KÖVETKEZŐ SZÁMA:

BENKŐ JÓZSEF

KÖSZÖNÖM, DOKTOR ÚR...

*A sorozatunkban megjelent nagysikerű „Eva és a férfiak” írója most egy kis községbe vezet minket, ahol egy újonnan kinevezett lelkiismeretes, fiatal orvos küzd a magyar nép egészségéért a vidéki ember babonái és ellenséges elfogultsága ellen. Harcában a szerelmes tanítókisasszony segíti. De már csatát veszítene, ha egy váratlan esemény segítségére nem sietne és meg nem szerezne tudományának a becsülést. A falu elkergeti a javasasszonyt és az orvos felé minden-
ünnen hangzik:*

KÖSZÖNÖM, DOKTOR ÚR...

MEGJELENIK A JÖVŐ HÉTEN

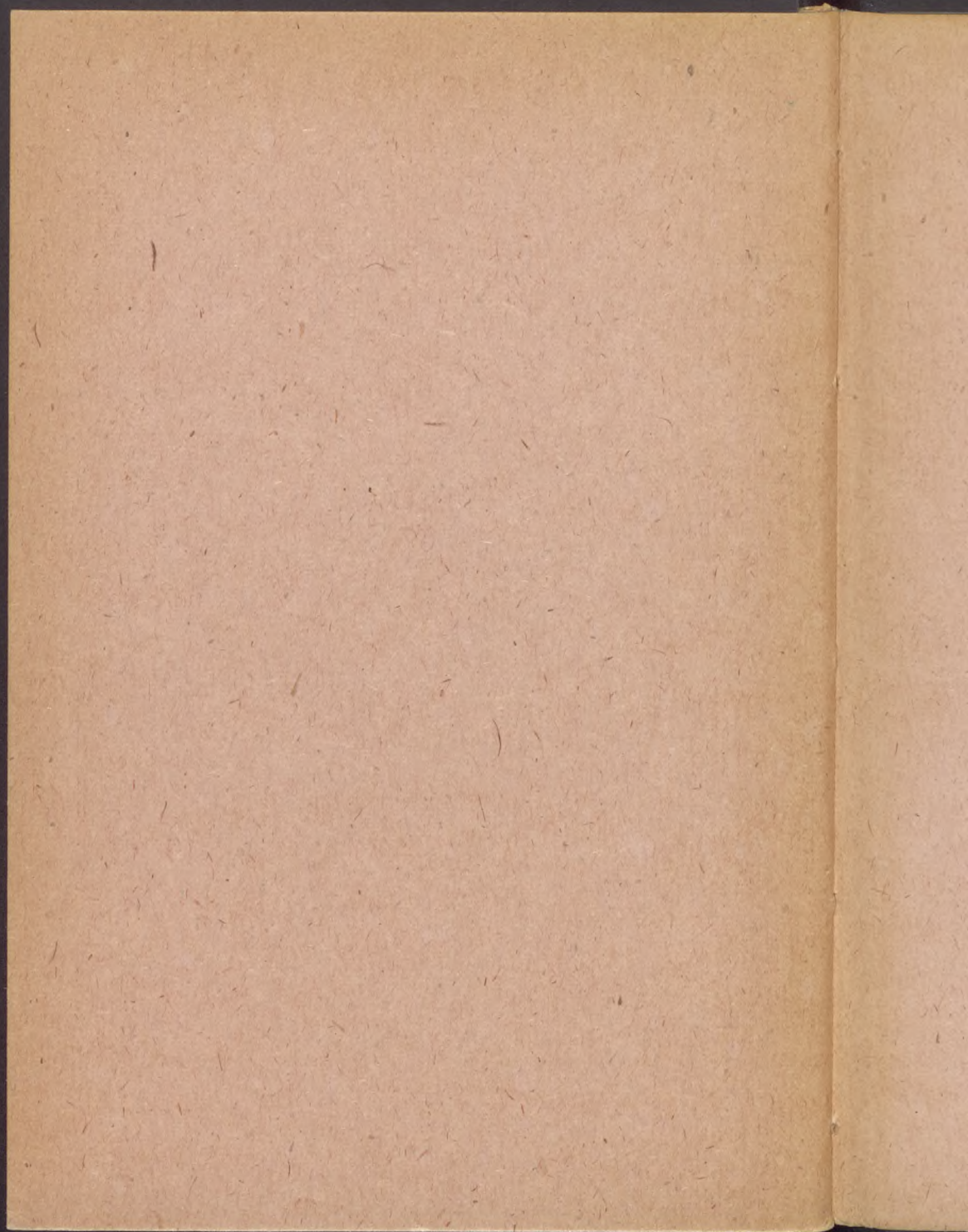
Felelős kiadó és szerkesztő: Rubletzky Géza. Kiadja: Rubletzky Géza,
Budapest, VI., Nagymező-u. 3.

a
e
t
r
s
a
r
y
é
i

23,

1972 FEB 9

